

Les i dette nummer:

- Dom Helder Camara s. 3
- Konsilet og nåtiden s. 6
- Konsilet og veien videre s. 10
- Revidert progr.dokument s. 12
- Protokoll årsmøte s. 13
- Dei Verbum s. 14
- Sølbatet s. 16
- Program for seminar s. 18
- De homofile og ekteskap s. 19
- Kirke i verden - klipp s. 21

Nyhetsbrev nr. 2/2009

La flere få høre hva *du* mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til red@ogsavierkirken.no. Vi ønsker dialog og ytringer!

Redaktør: Anne Helene Utgaard

www.ogsavierkirken.no

Seminar 10. oktober

Den 11. oktober 1962 åpnet Det andre vatikankonsil under ledelse av pave Johannes XXIII. På høstens seminar i OVEK spør vi blant annet: Hva var det som førte til at dette konsilet ble mulig?

Konsilet var en stor kirkehistorisk begivenhet og det har hatt enorm betydning for kirkens utvikling. Det blåste en ny og livgivende vind over kirken i årene etter konsilet. Mye ble forandret. Men hvordan ble dette konsilet mulig? Dette har vi bedt professor i kirkehistorie, Bernt T. Oftestad å forelese omkring på høstens seminar.

Det hadde skjedd svært mye spennende teologisk arbeid, særlig i Europa, etter Det første vatikankonsil og utover i det 20. århundre. Teologer som Congar, Lubac, Küng, Rahner og Ratzinger tenkte nytt om mange ting. Samtidig vokste den nye bibelvitenskapen fram, og det skjedde mye med hensyn til liturgi og ekklesiologi. Synet på kirkens forhold til moderniteten, andre kristne troende og på andre religioner var i endring, og det samme var synet på lekfolkets rolle i kirken. Alt dette bidro til å gjøre konsilets drøftinger og vedtak mulig. Konsilfedrene og de teologiske ekspertene som var innkalt som deres rådgivere, svevde ikke i løse lufta. De var deler av en sterk fornyelsens vår som vokste fram kirken.

I Norge er det ingen som vet mer om dette enn professor Bernt T. Oftestad. Vi er glade for at

han vil komme og forelese for oss om opptakten til konsilet. Han vil selvsagt også snakke om noen av de oppsiktsvekkende tingene som skjedde på konsilet, men vi har tenkt å gå mer direkte inn på noen av konsildokumentene på seminaret våren 2010. Og deretter planlegger vi en gjennomgang av hva som har skjedd – og ikke skjedd – etter konsilet.

Noen av oss har hørt Bernt Oftestad snakke om disse tingene i forlesninger på katolske studier på MF. Vi anbefaler høstens seminar på det sterkeste!

Men livet i kirken går videre. Seminaret vil også se framover. Pave Benedict har nylig utgitt en ny encyklika (brev til de troende) om kirkens sosiallære: *Caritas in Veritate* (Kjærlighet i sannhet). Encyklikaen er blitt mottatt med både ros og ris, litt avhengig av lesernes eget ståsted. Ikke overraskende er paven blitt beskyldt både for å være sosialist (nærmest kommunist) og altfor konservativ i dette brevet. Og kirkene i syd har reagert noe annerledes enn i nord.

Vi har invitert professor i teologisk etikk (moralteologi) ved Roehampton University i London, Tina Beattie, til å ta en gjennomgang og vurdering av dette viktige dokumentet på seminaret. Hun vil være kjent for flokk som leser det engelske katolske bladet *The Tablet*. Tina Beattie vil forelese på engelsk, men samtalen etterpå kan gå både på engelsk og norsk.

Dette kan komme til å bli et givende seminar! Meld dere på!

Hilsen styret Akademiet *Også vi er kirken*

Medlemskap i Også vi er Kirken, koster kr. 150 pr år og kan tegnes til medlemservice@ogsavierkirken.no, eller ved henvendelse til Også vi er Kirken, c/o Torstein Seim, Vidars gt. 10 c, 0452 OSLO. Kontonummer: 1280 25 36826

De som ikke har anledning til å skrive ut Nyhetsbrevet på data, vil få det tilsendt i papirutgave uten tillegg i prisen. Ønsker noen å få bladet i papirutgave på tross av at de kan skrive det ut selv, er det fullt mulig. Prisen er kr. 100 i tillegg til medlemsavgiften.

Man kan motta nyhetsbrevet uten å være medlem. Dette er vederlagsfritt for tilsendelse pr. e-post. Som papirpost koster det kr. 150,- i året.

Kjære medlemmer og lesere,

I dette nummeret av Nyhetsbrevet finner dere blant annet protokollen fra OVEKS årsmøte 2009. På årsmøtet ble vårt programdokument revidert. Programdokumentet er også gjengitt i bladet. Blant de tingene som kom inn, er at vi vil arbeide for at mennesker som er skilt og gift igjen, og som søker nattverdens sakrament, må få adgang til kommunionen. Vi vet at det finnes mange ganske fleksible holdninger til dette i praksis rundt om i menighetene, men vi vil be og arbeide for at det må skje en offisiell endring av kirkens holdning til de som er gjengifte. Dette er et pastoralt spørsmål av stor betydning for mange mennesker, og kardinal Carlo Maria Martini har nylig tatt til orde for at dette og andre spørsmålet rundt familien i vår tid må bli tatt opp på et eget kirkemøte.

Vårens seminar var planlagt som et nordisk møte på Marieholm. Det viste seg vanskelig å gjennomføre i praksis, og i stedet ble det i siste liten gjort om til et dagsseminar. Vi beholdt våre fire foredragsholdere, og det var imponerende å se at de fleste deltakerne på seminaret holdt ut hele dagen og også ble med på messe og vesper i St Dominikus etterpå. Vi håper å bringe sr Madeleine Fredells foredrag om kristen antropologi i neste nummer av Nyhetsbrevet.

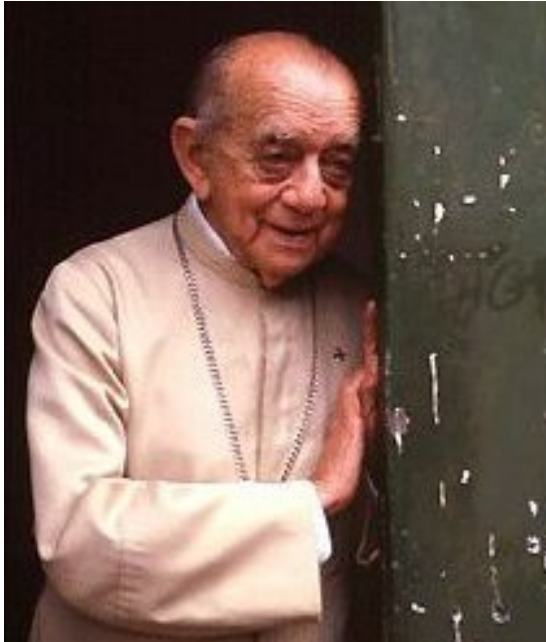
I august var det 10 år siden Dom Helder Camara døde. Vi har tatt med mesteparten av en artikkel av Hallvard Rieber-Mohn om den uredde lille kjempen fra Brasil som vi ble så glad i. Dermed får vi samtidig et lite møte med vår venn Rieber-Mohn!

Så vil jeg minne om at vi gjerne tar imot kommentarer og innlegg til Nyhetsbrevet!

God lesing!

Anni Helene Utgaard

Dom Helder Camara – fra opium til salt

“Når jeg gir de fattige mat, kaller de meg en helgen. Når jeg spør hvorfor de er fattige, kaller de meg en kommunist.” Dom Helder Camara

I høst er det 10 år siden Dom Helder Camara døde. Poeten, mystikeren, frigjøringssteologen, antikapitalisten, erkebiskopen Dom Helder Camara var et uromoment i Brasil under militærdiktaturet. Men få kirkeledere har vært så høyt elsket og respektert som ham, ikke bare i Brasil, men i hele verden.

Camara var nominert til Nobels fredspris flere ganger, men myndighetene i Brasil gjorde det de kunne for å hindre at han skulle få den. De lyktes. Han ble sensurert i alle media i landet i en årrekke. Det var ikke en gang tillatt å nevne hans navn. Men i 1974 kom han til Norge for å motta Folkets fredspris. Han hadde vunnet hjertene. I 1985 kom han tilbake da Verbum forlag ga ut hans diktsamling *Tusen grunner til å leve*. Mennesker over hele landet gledet seg over å møte den store lille mannen. I dette Nyhetsbrevet gjengir vi noen av hans dikt, oversatt av Truls Winther.

Pater Hallvard Rieber-Mohn beskrev i 1971 Helder Camara slik:

“Han er en liten, aldrende, utrolig vital og eksplosivt meddelelsesglad mann - kontaktbegavet og vinnende. Hans gester er malende, hans ansikt virker noen ganger som om han ikke har sovet på syv netter av bare bekymring, andre ganger sprekker det i spillevende munterhet og mimisk drama, mens han argumenterer inntrengende. Hans tale, fra tribunen som på tomannshånd, røper stor øvelse i å forenkle til anskuelig begripelighet saksforhold som egentlig er kompliserte. Han har det som alene kan redde den fødte retoriker fra demagogien: Samvittighet, karakter. Hans tittel er erkebiskop av Olinda og Recife - det lyder storslagent. I virkeligheten dekker det en tragedie av uhyrlige dimensjoner. Disse provinsene i nordøst-Brasil står for en ganske uhyggelig ansamling av alle den såkalte «tredje» verdens mest utålelige problemer.

Hans Høyærværdighet Erkebiskopen kunne, som ikke så få av sine kolleger og forgjengere, lukke øynene helt - eller la oss si: tre kvart. Han kunne minne om tålmod, kors og forsakelse i livet - nødvendigheter så tidløse, at de kan brukes til å myrde en tid som kunne vært bedre for menneskene, dersom noen ansvarlige ville dem bedre. Han kunne fra sin residens ha preket «fattigdom» til folk som lever i noe helt annet: Nedverdiggende og lammende nød. Eller han kunne, som atskillige av hans kolleger og forgjengere har gjort, åpne øynene bare halvt eller tre kvart, se den nøden og søke å lindre den ved suppekjøkkener, sprøytemidler, dråper i betente øyne, og annen førstehjelpsveldedighet.

Dom Helder Camara har ikke, eller bare venstrehånds, gjort noe av alt dette. Hans karakter virker immun mot den type kortsiktig selvbedrag, fromt eller ufromt, som bare forlenger og befester et massebedrag. Han lar seg ikke bruke som et bedøvelsesmiddel i purpurpakning. Ved det står han fremst i en stadig voksende gruppe søramerikanske geistlige, prester og biskoper, som snarere vil vekke enn dulle i søvn, over tilstander som engang var fatale, men som i dag er en skandale. Militære regimer, som Sør-Amerika har nok av, vil i ham måtte se en prestemann som «driver politikk», ja er «kommunist». Det samme vil deres sikreste støtte: Det tynne, mektige sjikt av storgodseiere og økonomisk overklasse som opprettholder den kanskje mest utfordrende avstand mellom rik og fattig som dagens verden overhodet

kjenner. Her - omsider! - er en «kirkefyrste» som ser lenger enn til nattverdstatistikkene, og tenker i fagforeninger, kooperativer, folkeskoler og helsestasjoner, friheter og menneskerettigheter.

Der har vært tre attentater mot hans liv. Hans bolig ble pepret med geværskaller. I den etter hvert ondartede politistaten som Brasil har utviklet seg til siden generalene overtok, er han en farlig og hatet person.

De beskjefteget seg ikke med slikt i presteseminarene den gang han var ung, aller minst i Sør-Amerika. Der lærte han til gjengjeld noe som kristne til alle tider ofte har vært merkelig ufølsomme for: Der er en rekkefølge av enkleste art i den kristne åpenbaring. Først skapte Gud mennesket. Så frelste han det. En genial dansk kollega av Helder Camara, N.F.S. Grundtvig, ga engang denne enkle prioritering, som er livets egen, denne pregnante form: «Menneske først, kristen saa!» Nærskylte kristne har så lenge vendt opp ned på denne rekkefølgen. De misforsto inntil den dumme ufølsomhet noen skjønne ord om «først» å søke Guds rike. Ganske visst - det har prioritert. Men hvem er det som søker? Et menneske. Et virkelig menneske, frigjort fra alt det forferdelige som gjør menneskelivet dyrisk, håpløst, undermenneskelig.

Først mennesket - så troen. Omvendt duger det ikke hverken i Guds eller menneskers øyne. Hvis det er «politikk», er det i Bergprekenens umiddelbare forlengelse. Det er ikke noe nytt at Bergprekenen går rett inn i politikken. Saken var bare at den prekenen var så god, og politikken oftest så dårlig. På denne tvilsomme forræderske kombinasjon har vi levd lenge – altfor lenge. Det var det verste av alt: Last som kaller seg dyd. Fromhet som tar lett på hjertets tvingende logikk. Urett som tror seg Gud velbehagelig. Katedraler i marmor, kloss inntil de fattiges svinesti.

Helder Camara er - det vet alle som er kommet denne merkelige mann inn på livet - ingen «politiserende prelat», men et menneske i det farlige, men stimulerende spenningsfeltet mellom en stor fortvilelse og et stort håp. Han kjenner dem begge. Bare en av dem, det ville vært suspekt. Det er en påstand, den kan belyses med to sitater. Det første er Lenins

berømte «religion er opium for folket». Det andre er enda mer berømt: Jesu ord til sine sanne venner: «Dere er jordens salt». Dette vet vi: Opium bedøver, mens salt svir og stanser forråtnelsen. De sosiale forholdene i Sør-Amerika, for nå bare å nevne dem, trenger til noen solide tønner salt. Og Helder Camara er tydeligvis ramsalt. Det var ikke for ingenting at de sensurerte brasilianske avisene, den tid da hans Nobelpris syntes om hjørnet, nærmest daglig bragte et angrep på ham.

Helder Camara tror ikke på vold, og norske lesere skal her ta seg i vare for å tro, at for en biskop, endog erkebiskop, må da det være en selvfølge. Med visse ting for øynene er det ingen selvfølge. Har kirkene i århundrer funnet svært så gode teologiske og moralske grunner for selvforsvaret i krig, ville det ikke være så merkelig om en biskop her og der endelig også falt på den tanke: det må også være tillatt, ja nødvendig å verge seg imot, om nødvendig - en nødvendighet skapt av angriperne! - med våpen. Men Helder Camaras håp ligger annetsteds. Han tror på sivilmotstanden. Ikke bare som teknikk, men som indre holdning. Han vil organisere, fra bunnen og sinnene av, en massetillit til folkets verdighet,

utenfor den nedverdiggelse som alltid ligger i det å måtte ta andres liv for selv å kunne leve. Han tror på sivilmotstanden. Ikke vold. Med livet i sine hender, vergeløs overfor den første og beste morderkule mot en ubeskyttet mann i prestekjole, er han langt på vei til å bli et symbol og en skapende energi i det håpet. Det er et håp som ikke bare hans talløse venner i Brasil og Latin-Amerika, men i en hel verden bør verne om og ta vare på. Det håpet kommer kanskje ikke igjen.

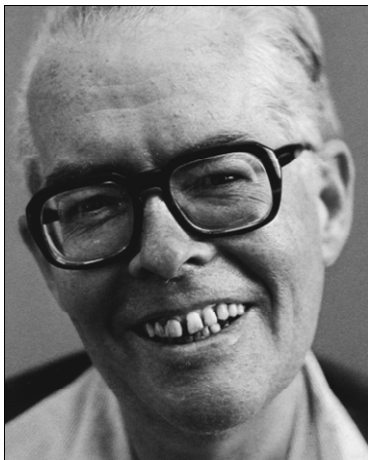
Det er ikke mulig å legge frem prinsipper for rettferd og menneskeverd som dem det 2. Vatikankonsil og de tre siste paver har formet, uten at det forplikter til handling. Oppbruddet er voldsomt her, fordi akkurat katolisismen ble mest avslørt ved de bitre erkjennelser som da melder seg: Kirken «utenfor politikken» og «over partiene» var jo en myte, i og med at selv et barn kunne se tydelig hvor i det politiske spektrum de innflytelsesrike og bestemmende i kirken egentlig befant seg. Det var, med få unntak, solid til høyre. Ikke nødvendigvis ut fra makelighet og politisk

Kirken «utenfor politikken» og «over partiene» var jo en myte, i og med at selv et barn kunne se tydelig hvor i det politiske spektrum de innflytelsesrike og bestemmende i kirken egentlig befant seg.

Hallvard Rieber Mohn

beregning, som noen litt for enkelt tenker seg det. De bevisste kynikere eller hyklere turde være sjeldne. Men kristendommen er en religiøs tradisjon med sterke bevarende instinkter - det leder farlig lett også til politisk og sosial konservatisme, til en statisk mentalitet. Også når denne tradisjon, som tilfellet er med kristendommen, tvert om rommer sterke opplegg til ikke bare personlig, men også sosial livsforvandling.

Helder Camara står i en annen sammenheng – jeg skulle tro: Nærmere livet som det rått og faktisk er, både i sin tro og sitt håp, og i sin nattsvarte fortvilelse. Han har noe meget alvorlig å si oss.”

Fra artikkelen *Fra Opium til salt*, 1971
© Dominikanerne, Oslo. Gjengitt med deres tillatelse.

2. januar 1962

I en Cadillacs kropp
er det ikke lett
å bevare
en 2-CV's sjel ...

20. april 1947

Om jeg bare var
en ydmyk vannpytt;
da speilte jeg himmelen.

19. september 1971

Dette opphovnede,
skitne,
svette ansikt,
merket av fall
eller slag,
er det, mon tro,
en drukkenbolts ansikt, en tiggers
ansikt,
eller tenk om vi var på Golgata
og skuet Menneskesønnens
hellige ansikt . . .

Dom Helder Camara, *Tusen grunner til å leve*,
Verbum 1985

Det annet vatikankonsil og den pågående utvikling: Starten på begynnelsen – eller slutten av den nye sang?

Vi bringer her en autorisert kortversjon av et foredrag holdt i Würzburg 8. november 2008 under det 24. årsmøtet for bevegelsen "Wir sind Kirche" ved pater Wolfgang Seibel SJ, observatør ved vatikankonsilet og mangeårig redaktør av tidsskriftet "Stimmen der Zeit", som utgis av jesuittene i München.

Det annet vatikankonsil: Reform – dialog – Guds folk

Reform. Pave Johannes XXIII innbad til konsilet fordi han var overbevist om at kirken hadde et dypt behov for fundamentale reformer. Konsilet var ment å initiere en "Fornyelse av hele kirken". Paven var overbevist om at denne fornyelsen bare kunne oppnås ved felles overveielse, åpen diskusjon, og bare hvis så mange legfolk som mulig sammen med de som hadde et embete, kunne delta og gi av sin kunnskap og erfaring. Han aksepterte ikke å løse problemer med direktiver eller dekretter. Kirken skal "uten opphold fornye seg selv under den Hellige ånds ledelse" (GS21)

Dialog er allerede basis for Kirken som sådan. Det er den vanlige måten konsilet finner fram til sannheter og kommer til avgjørelser på. Konsilet erklærer uten tvil at kirken som sådan ikke har et forhåndsdefinert svar på alle spørsmål (GS43), men selv må søke etter svarene. For første gang i kirkens historie har konsilet vist at meningsforskjeller er mulige og legitime.

Konsilet evaluerer ikke og anser ikke vår moderne tidsalder som prinsipielt "negativ" – selv om det er nettopp hva som skjedde i en svært lang periode i kirkens historie – men den finner en mengde positive fakta i disse "moderne tider". Grunnsetningen og mottoet er ikke lenger "protest og avstandstagen", men "åpning og dialog". Konsilkirken ønsker ikke å framstå som beordrende, instruerende og krevende, men vil ha det nye ansiktet til en kirke som er klar til å diskutere, og som må, nesten ved konsensus, komme fram til en forståelse. Det var fullstendig nytt at offisielle uttalelser om katolsk lære gikk så langt.

Konsilets viktigste beslutning er erklæringen om religiøs frihet. Dette punktet snudde den gamle læren på hodet. Frihet i religiøs forstand er grunnet i menneskets egen verdighet, følgelig er den ikke avledet av noe statlig lovverk. Den må respekteres av statene på grunn av at dens fundamentale base er verdighet. Religiøs frihet er "en rett ethvert menneske har full adgang til", den er "uavhengig av den objektiv tankegang til den enkeltes religiøse overbevisning og uavhengig av subjektiv streben etter sannheten".

Dialog er basis for konsilets uttalelser om økumenikk og ikke-kristne religioner. Det annet vatikankonsil understreker – til forskjell fra oppfatninger gjennom mange århundrer – at det også i andre religioner finnes sannhet og hellighet.

For første gang i kirkens historie har konsilet vist at menings- forskjeller er mulige og legitime.

"Guds folk" er nøkkelbegrepet for det nye bildet av kirken: Det annet vatikankonsil ville overvinne forestillingen om et klassesdelt samfunn – under det herskende presteskaperet. For

konsilet finnes det ingen kristne av lavere verdighet. "Guds folk" betyr også en styrking av kirkens lokale enheter. Biskopene, sammen med paven, danner en enhet av samarbeidende kolleger. De er verken utsendinger eller tjenere for paven.

Den enorme responsen konsilet fikk innen Den katolske kirke er et tegn som aller tydeligst viser at biskopene identifiserte problemene på en måte som samsvarte med størsteparten av legfolkets oppfatning og at de sammen skulle ta fatt på jobben. Det er sjelden å finne slik enighet mellom biskopene og Guds folk.

Spørsmål for ettertiden

Konsilet overlot til ettertiden å drøfte:

- Spørsmålet om prevensjon: Pave Paul VI ville ta en avgjørelse om dette i sin encyklika "Humanae Vitae" i 1968. Encyklikaen ble i praksis ikke godtatt av det katolske legfolk – et tegn som viser at kirkelig lære om tro og moral kan bli bestemt av hierarkiet, men at hierarkiet ikke lenger er i stand til å påtvinge Guds folk å følge bestemmelsene.

- Spørsmålet om sølibat er ennå et diskusjonstema.
- Diskusjonen om hvorvidt andre religioner kan bli betraktet som en vei til frelse i seg selv er i dag av langt større relevanse og får større og brennende anerkjennelse enn i tidligere tider.
- Tilstedeværelsen av meget alvorlige spørsmål vedrørende kirkens forskjellsbehandling av kvinner var av ukjente grunner ikke i fokus under konsilet.
- Heller ikke spørsmålet om gjengifte, skilte menn og kvinner var noe tema den gang.
- Det sentrale spørsmålet om utnevning av biskoper ble heller ikke berørt.

Underskudd

Paven blir fremdeles betraktet som en absolutt monark. Det første vatikankonsilets ensidighet gjelder fremdeles, uten noen begrensning. Biskopene er fremdeles en form for tjenere som har å innrette seg etter pavens direktiver. Som en motvekt har de fått mer makt i sine bispedømmer, der de er som en slags "småpaver".

Store deler av konsilets bestemmelser er fremdeles skjemmet av patriarkale tenkemåter. Legfolket blir fremdeles betraktet som underordnede borgere, som passive mottakere av hva deres overordnede ved sin nåde finner å ville gi dem.

Forholdet mellom paven og biskopene, og mellom biskoper, prester og resten av Guds folk i bispedømmene ble ikke formelt nedfelt av konsilet på en juridisk og institusjonell måte. Plikter og forpliktelser, gjelder bare for de som er underordnet. For de høyere rangerte er der bare moralske henstillinger og appeller. Derfor skulle biskopene "gjærne" benytte seg av råd fra legfolk. Det legfolk presenterer for dem skulle de "ta med i beregningen i lydighet overfor Gud" (LG37) Hvis konsilet håpet at slike formaninger og den ideelle familiære omgang mellom "hyrde" og "flokk" skulle være tilstrekkelig, så virker det som "verdensjern romantikk" (Peter Hünermann). Så lenge det ikke er juridisk og kanonisk nedtegnet når og hvordan biskopene skal ta imot råd, vil denne gamle vanen vare ved. Mange biskoper har tydeligvis ikke tanke for at det er et

udiskutabelt behov for rettslige reguleringer på dette området.

Paven og kuriens politikk i dag

Faktisk har alle bestemmelser og dokumenter fra konsilet – unntatt de som vedrører religiøs frihet – blitt "bremset ned til nærmest full stopp" av kurien i Vatikanet (Wolfgang Beinert). De er ofte blitt erstattet av motsatte resolusjoner.

"Sjelden i kirkehistorien har en, ikke engang kvalifisert minoritet, i ettetid, på en i det minste uforsiktig – om ikke skamløs og impertinent – måte utnyttet uklarhetene i konsilets tekster som de selv med kraft og styrke har båret fram på tradisjonens sti, mens de overser flertallet av den universelle kirkens representanter" (Otto Herman Pesch)

I dag er det mindre mulig enn noen gang å snakke om de lokale kirkers frihet. I praksis kan ikke biskopene gjøre annet enn å motta ordre fra paven og kurien. Utsagnene fra konsilet om at biskopene må betraktes som "representanter og budbringere for Kristus" og ikke "representanter for biskopene i Roma" (LG27) er helt enkelt utelatt i Corpus Iuris Canonici av 1983. I dag har biskopene mindre makt enn noen gang før og er nærmest ikke-eksisterende "som partnere i en åpen diskusjon om kontroversielle emner i kirken. De er under et

slikt press for å opptre lojalt at de må forsvare hvilke som helst av Romas ordre" (Otto Hermann Pesch). Konsilet har trolig lidd det aller største nederlaget når det gjelder å redusere sentraliseringen.

Det kraftigste angrepet på liturgireformen var å gjeninnføre den gamle tridentinske ritus i 2007. Dette er en klar tilsidestilling av konsilet. Paven ser ut til å være klar for "mer enn noen gang å sette spørsmålsteget ved hva Det andre vatikankonsil oppnådde" (Klaus Nientiedt, Herder Korrespondenz 8/2008) Teolog og religionsfilosof Eugen Biser uttalte den 26. juni 2000: "Vi lever ... i en fase som jeg må kalle avskaffelsen av hva Det annet vatikankonsil har oppnådd. Alt hva konsilet ga oss i gave blir ødelagt og knust, bit for bit. Og en kirke som gjør det, som begår slike selvødeleggende handlinger, trenger ingen

"Vi lever ... i en fase som jeg må kalle avskaffelsen av hva Det annet vatikankonsil har oppnådd. Alt hva konsilet ga oss i gave blir ødelagt og knust, bit for bit. Og en kirke som gjør det, som begår slike selvødeleggende handlinger, trenger ingen fiender, fordi den arbeider målbevisst mot sin egen undergang og manglende aksept".

Teologen og religionsfilosofen Eugen Biser, sitert av Seibel

IKKE RESIGNASJON: - Det ville være den verst mulige reaksjon på dagens situasjon å henfalle til resignasjon. Det ville bare gagne motstanderne av den konsiliære fornyelse, uttaler Wolfgang Seibel SJ som selv var observatør under konsilet.

fiender, fordi den arbeider målbevisst mot sin egen undergang og manglende aksept”.

Dette er et heller mørkt bilde av kirkens faktiske situasjon. Men vi må se virkeligheten i øynene og det er meningsløst å tviholde på illusjonene. Ganske visst må ikke en slik analyse av situasjonen bli siste ord. Kirken består jo ikke bare av paven, kurien og biskopene. Der ”Kirken” eller ”Guds folk” er virkelig levende, på grasrotplanet, i menighetene, der er det ingen ting som hindrer oss i å følge retningslinjene fra Det annet vatikankonsil og etterleve dets framtidsimpulser.

Når det kommer til stykket har alle nye ideer, alle gode initiativer for framtida, alle reformimpulser gjennom hele kirkehistorien alltid kommet nedenfra. Hierarkiet har vært mer opptatt av å bremse på farten og å kontrollere, i den grad det har vært mulig. Da det ble innkalt til Det annet vatikankonsil, var det første gang et initiativ til noe nytt kom fra toppen, fra paven selv. Men det pavelige initiativet var begrenset til å sammenkalle konsilet og holde det samlet mot all motstand, som i hovedsak kom fra den romerske kurie. Konsilet kunne bare lykkes som det gjorde fordi dets veier var ryddet nedenfra, fra grunnplanet. Bare tenk på de teologiske gjennombruddene i første halvdel av det 20. århundre, anstrengelsene med å fornye

liturgien, bibelbevegelsen, den økumeniske bevegelse, ungdomsbevegelsen og mye mer.

Det ville være den verst mulige reaksjon på dagens situasjon å henfalle til resignasjon. Det ville bare gagne motstanderne av den konsiliære fornyelse. Tvert imot, håp og modig aktivisme er det som behøves. Vi må gjøre alt vi kan for å redde konsilets initiativer fra å forsvinne og sørge for at de preger Kirken.

Konklusjon

På grasrotplanet er en ny begynnelse alltid mulig. Ingen er forpliktet – mot hans eller hennes samvittighet – til å godta hierarkiets avgjørelser verken som rettferdige eller som det siste ord. Det er der, på grunnplanet, veiene er åpne for videre utvikling og fornyelse av Kirken, ifølge Det annet vatikankonsil, hvis vi bare har mot til å handle med overbevisning. Det er der kirken er levende og framtida blir formet.

Dr. Wolfgang Seibel SJ

Kortversjon sammenfattet av Dr. Edgar Büttner og Christian Weisner.

Til norsk ved Aasmund Vik.

Herre over sol og måne, Marianne Bratteli, 2005

9. juli 1957

Kjære hundreårige tre;
 jeg gledes ved å se deg
 fylt av knopper og friske skudd
 som var du ennå ung.
 Lær meg hemmeligheten
 ved å eldes slik,
 åpen for livet, ungdommen, drømmene,
 lik en som vet
 at ungdom og alderdom
 bare er etapper
 på veien mot det evige.

Dom Helder Camara, *Tusen grunner til å leve*, Verbum 1985

Det andre vatikankonsil og veien videre

Av Anne Helene Utgaard

I en ofte sitert tale fra 2005 konstaterer paven at det til dels har vært vanskelig å implementere vedtakene fra Det andre vatikankonsil (VAT II) i kirken. Han slår fast at det i og for seg ikke er så merkelig. Slikt

har skjedd før, sier han og siterer den store kirkelærer St. Basil som stønnet over hvor mye bråk det ble i kirken etter konsilet i Nicea. Han beskrev det som et veritabelt sjøslag hvor de uenige skrek til hverandre og nærmest fortrengete kirkens tro og lære. Så dramatisk synes ikke paven situasjonen har vært etter VAT II, men han spør seg om hva som kan være årsaken til at det går så tregt å gjennomføre konsilet i praksis. Hans svar er at det finnes to konkurrerende forståelser eller tolkninger av konsilet. Den ene tolkningsnøkkelen kaller han *diskontinuitet* eller *brudd*, og den andre kaller han *reform*.

Dette er et interessant valg av ord. Paven skiller ikke mellom *diskontinuitet* og *kontinuitet*, det vil si enten *brudd* eller *kontinuitet*. Han avviser at Vat II er et brudd med kirkens tradisjon slik han mener noen tenker, og slik media elsker å framstille det. Han mener at de mest progressive katolikker har gått for langt i å tolke konsilet som et brudd. Jeg vet ikke hvem han tenker på. Derimot er det klart at de ultrakonservative etterfølgerne til Marcel Lefebvre, de såkalte Piusbrødrene (SSPX) representerer et slikt syn. De godtar ikke konsilet nettopp fordi det for dem representerer et brudd med tradisjonen.

Men Benedict foreslår heller ikke en tolkningsnøkkel til konsilet som går på *kontinuitet*, for det ville bety en hermetisering av tingenes tilstand. Han erkjenner at

forandring i betydningen *reform* er nødvendig i kirken. Det er lett å være enig med ham her.

Konsilet var ikke et brudd med kirkens tradisjon. Men mye ble uttrykt annerledes av VAT II enn av tidligere konsiler. La meg ta et eksempel: Konsilet i Trient på 1500-tallet avviste at lekfolk skulle lese Bibelen. VAT II anbefaler folk å lese Bibelen. Er dette et brudd? Jeg mener nei. Kirken har aldri nektet lekfolket adgang til skriften. Tvert imot. De fortellende glassmaleriene i kirkene, prekenene i messen, mysteriepillene og mange andre uttrykk hadde nettopp til hensikt å gi folket tilgang til Skriftens rikdom på en måte som de kunne forstå og leve av. Men man anså at den individuelle lesingen av Skriften kunne bli kirkesplittende. Dette var i motreformasjonens tid. I stedet for å la enkeltmennesker lese Bibelen, reformerte Trient presteutdannelsen og styrket prestenes kunnskap om Skriften slik at de skulle bli i stand til å formidle evangeliet til de troende bedre enn før.

Når VAT II anbefaler oss å lese Bibelen, er dette blant annet i erkjennelse av at folks utdanningsnivå har økt, og at bibelteologisk materiale er blitt tilgjengelig for alle. Bibelbevegelsen i første halvdel av 1900-tallet bidro til dette. Nå ble det naturlig å oppfordre lekfolket til også å lese i Bibelen. Dette var en betimelig reform.

Mye tyder på at katolikker fortsatt leser mindre i Skriften på egen hånd enn protestanter. Det taper vi på i muligheten for åndelig vekst og utvikling. Det var bakgrunnen for at bispesynoden høsten 2008 fokuserte på dette. Katolske kristne oppfordres i dag til å lese og å la seg berike av Skriften. Dette handler, slik jeg ser det, ikke om brudd, men om reform. Og det er et forsøk fra paven og hans kollegium på å implementere et viktig aspekt ved VAT II. Det handler om å ta konstitusjonen *Dei Verbum* på alvor.

Et annet eksempel på konsilets reformvilje er forholdet til lekfolket. På 1800-tallet hadde det utviklet seg en hierarkisk forståelse av kirken som var fjern fra kirkens selvforståelse i dens tidlige århundrer. VAT II grep fatt i denne skjevutviklingen og gjenreiste lekfolkets status i kirken. Brudd med kirkens tradisjon? Nei, dette er nok en reform. En annen ting er at på dette feltet har implementeringen nærmest stoppet opp. Noen ser det som om den er i ferd med å reverseres. Oslo katolske bispedømme vedtok i fjor nye retningslinjer for menighetsråd. Her synes lekfolkets engasjement og ansvar å være nedtonet i forhold til tidligere. Det understrekes at

menighetsrådet har *bare* rådgivende funksjon. Dette er selvsagt helt i tråd med kirkeretten, men det kunne vært uttrykt annerledes for å understreke betydningen av lekfolkets apostolat og ansvar for livet i lokalkirken.

Ikke alt fra konsilet er like lett å forklare som reform. Det berømte utsagnet til Augustin: *Utenfor kirken ingen frelse*, har dominert kirkens selvforståelse i hundrevis av år. Man anså at bare kirken kunne formidle Guds frelse til folkene. Her ser det ut som om konsilet gjorde en helomvendning. SITAT. Nå heter det at kirken *subsistit in, finnes* i Den katolske kirke. Frelsen er tilgjengelig også utenfor Den katolske kirke, både hos de ortodokse og de protestantiske kristne, og innenfor andre religioner og livssyn. Må dette forstås som et brudd eller en reform? Piusbrødrene hevder at dette er et uakseptabelt

brudd. Nei, vil paven si. Dette er reform. Johannes Paul II var innom dette temaet i en tale hvor ha sa at utenfor Den hellige ånd, finnes det ingen frelse. *Men det finnes ikke noe utenfor Den hellige ånd*, la han til.

Hva med synet på kvinner og på seksualitet? Da VAT II behandlet kirkens forhold til verden i dag i *Gaudium et Spes* (GS), ble fem presserende problemer i tiden trukket fram, og det første handlet om å fremme ekteskapets og familiens verdighet. GS presenterer et tradisjonelt syn på familien, men her kommer også noe nytt. Mens Pius XI utelukkende så på ekteskapet som innstiftet for å føre slekten videre, sier GS at den intime kjærlighetsakt har sin egenverdi i forholdet mellom de to og det sies: "Hvis deres intime samliv opphører, blir troskapen ikke sjelden brakt i fare."

Pius XI snakket om at kjærlighet skal råde i hjemmet og at kvinnen skal underorden seg mannen. GS sier at begge parter i ekteskapet er likeverdige og likestilte. Begge har ansvar for barnas oppdragelse. Det forventes at det legges til rette i samfunnet for at kvinner både kan delta i arbeidslivet og være hjemme hos barna mens de er små.

Kirken har opp igjennom tiden akseptert flere ulike familiemodeller, men likestilling mellom mann og kvinne framstår som noe grunnleggende nytt og det henger uløselig sammen med utviklingen i samfunnet forøvrig.

Likevel smaker det mer av reform enn av brudd.

Jeg kunne tatt flere eksempler, men de som er nevnt får tjene som eksempler på det som også sies fra konsilet, nemlig at kirken alltid må være i en prosess av reform. På samme måte som konsilet arbeidet med en ajourføring av kirken til midten av det 20. århundre, må kirken i dag søke etter områder hvor reform er nødvendig. Det er dette kardinal Carlo Maria Martini har in mente når han foreslår at det holdes et mindre konsil med bare ett eller maksimum to temaer hvert tiår slik reformkonsilet i Konstanz besluttet i 1418. Martini anbefaler et konsil snarest mulig for å drøfte ekteskap og skilsmisse i vår tid.

OVEK støtter et slikt forslag. For det første vil det styrke kollegialiteten i læreembetet. Og

for det andre fordi kirken som har støttet ulike familieformer opp igjennom århundrene, i dag må forholde seg til nye strukturer og former. Det er særlig to nye former som kirken må bearbeide sitt forhold til. Den ene gjelder alle familiene hvor foreldrene har et ekteskap bak seg, og har giftet seg på nytt, og den andre gjelder ekteskap eller partnerskap mellom mennesker av samme kjønn. Det aller mest presserende synes å

være å oppheve forbudet mot at mennesker skal få motta kommunion når de søker den.

Et annet område hvor reform er påkrevet, gjelder sølibatkravet til alle prester. Kirken har, slik Karl Rahner uttrykte det, en overordnet plikt til å sørge for at det er et tilstrekkelig antall prester i kirken. Det er det ikke i dag. Mange menigheter rundt omkring i verden må greie seg uten eukaristifeiring i ukevis, hvis ikke månedsvis. Dette er uholdbart. Det finnes tusenvis av gifte prester som ønsker seg tilbake til prestatjeneste. I kirkens første 1000 år kunne prestene gifte seg. Det burde ikke være noe til hinder for at dette ble mulig igjen.

OVEKs programdokument inneholder forslag til flere reformer. Her finnes ikke antydning til brudd med åpenbaringen, det vil si Skriften og tradisjonen. Her er det snakk om reformer som kan virke vitaliserende på den kirken vi elsker. Og det er reformer som millioner av katolske kristne rundt omkring i verden lengter etter. Ora et labora!

Også vi er kirkens programdokument inneholder forslag til flere reformer. Her finnes ikke antydning til brudd med åpenbaringen, det vil si Skriften og tradisjonen. Her er det snakk om reformer som kan virke vitaliserende på den kirken vi elsker.

Programdokument for *Også vi er kirken* – Norge

**Revidert høsten 2003, våren
2004 og våren 2009**

Alle medlemmer av *Også vi er Kirken - Norge* stiller seg i prinsippet bak dette dokumentet, men er ikke nødvendigvis enig i alle enkeltpunkter.

Om kirken i verden mener vi at:

- Tankene og reformviljen fra Det annet vatikankonsil har fått for dårlige kår i kirken og må styrkes.
- Kirkens ledelse må i ord og handling vise større respekt for menneskerettighetene og ikke diskriminere troende ut fra sivilstand, kjønn eller seksuell legning. Kirkens lære om at den troendes opplyste samvittighet er den øverste appellinstans i etiske spørsmål, må forkynnes klarere og respekteres bedre i praksis.
- Legfolk bør med i kirkens sentrale ledelse. Konsilets understreking av det allmenne prestedømme må komme tydeligere frem i forkynnelsen.
- Subsidiaritetsprinsippet - hvor avgjørelser tas på lavest mulig nivå - må gjennomføres i større grad i vår kirke.
- Kirken bør styrke den kollegiale tenkningen som kom til uttrykk på Det annet vatikankonsil.
- Sølibatkravet for sekularprester (menighetsprester) bør erstattes med frivillighet. Spørsmålet om gjeninnsettelse av uttrådte, gifte prester i embetet må diskuteres.
- Kirken trenger kvinner på alle nivåer og i alle funksjoner. Den må derfor få en mer inkluderende holdning til kvinner. Spørsmålet om kvinnelige prester bør diskuteres i sin fulle bredde. Kvinner bør snarest få adgang til diakonembetet.
- Mennesker som er gift igjen etter en skilsmisse, og som søker alterets sakrament, må få ta del i kommunionen.
- Kirken bør ta et oppgjør med sitt syn på seksualitet og bidra til å vise at seksualiteten er en Guds gave til menneskene. Den er både et ledd i prokreasjonen og en kilde til glede, kjærlighet og troskap mellom mennesker som har valgt å leve sammen.

- Kirken må i større grad ta ansvar for den sosiale og økonomiske nød i verden. Den må kjempe aktivt mot undertrykkende og urettferdige strukturer i samfunnet. Slik kan den formidle et bilde av den Gud som møter alle mennesker med rettferd, barmhjertighet og medfølelse.

Om Kirken i Norge mener vi at:

- Alle prester som skal virke i Den katolske kirke i Norge, må ha solide kunnskaper om norske samfunnsforhold og beherske språket godt før de får ansvar i en menighet.
- Våre biskoper må få vår fulle støtte i sine økumeniske bestrebelser.
- Ved viktige kirkesaker må de troende konsulteres i forkant, slik at biskopen(e) vet hva kirkefolket står for. Pastoralrådene må få en mer fremtredende plass.
- Kirken må få en mer åpen og fri debattkultur der meningsmotstandere respekterer hverandres standpunkter og ulike syn tolereres. Dette må avspeiles også i katolske organer, fra den sentrale informasjonstjenesten til det enkelte menighetsblad.
- Kirken må ta dagens unge mer på alvor. Den må tale med de unge - ikke bare til dem. Kirken må lytte og lære, ikke bare undervise og tilrettevise. Foreldrene og erfarne pedagoger må få sterkere innflytelse over opplegget for katekesen.
- Det må legges til rette for at også legfolket kan få kommunion i begge skikkelser i alle menigheter.
- Det må være et krav at alle menigheter har et menighetsråd. Statuttene for menighetsråd må inneholde klare regler for rådenes kompetanse- og myndighetsområde og formuleres slik at lekfolkets deltakelse i menighetens beslutningsprosesser blir en selvfølge. Utvelgelse av kandidater ved valg til menighetsråd må skje gjennom en åpen og demokratisk prosess.

årsmøte

Protokoll fra årsmøte i *Også vi er* kirken – Norge, Oslo 09.05.09

Sak 1: Mari Ann Berg ble valgt til dirigent. Innkallingen til årsmøtet ble godkjent.

Sak 2: Anne Helene Utgaard ble valgt til referent. Mari Ann Berg og NN ble valgt til å underskrive protokollen.

Sak 3: Styrets årsberetning ble framlagt og godkjent.

Sak 4: Styrets regnskap ble framlagt og godkjent.

Sak 5: Styrets forslag til videreutvikling av OVEKs programnotat ble framlagt, drøftet og vedtatt med en mindre språklig endring i teksten. Se vedlegg til protokollen.

Det ble gitt uttrykk for at styret bør arbeide videre med kirkens forhold til de skilte gjengifte.

Sak 6: Styrets forslag til kontingent ble framlagt. Medlemmene ønsket å heve beløpet til kr 200 for 2010. Dette ble vedtatt.

Sak 7: Valg: Valgkomiteens forslag til styrekandidater ble enstemmig vedtatt. Det nye styret ser slik ut:
Anne Helene Utgaard (leder)
Aasmund Vik
Mari Ann Berg
Anne Stensvold
Torstein Seim (gjenvolgt)
Jan Erik Rekdal (ny)

Vararepresentanter:
Gudveig Havstad
Grethe Hummelvoll (ny)

Oslo 18.05.09

Anne Helene Utgaard
referent

Mari Ann Berg
protokollvitne

Peggy Bruce
protokollvitne

15. mai 1951

Fortapte sønn, du som er i himmelen,
du som ble reddet av din tillit
og som har vært et forbilde
for tusener fortapte,
du ungdom som opplevde
det forskrekkelige fravær,
syndens tomhet,
lengselen mot din fars hus,
hjelp meg til å be, i denne angstens
natt
fortapte fedre
hvis synd
er å vende om på Kristi lignelse
og utslette i seg selv Faderens bilde

Dom Helder Camara, *Tusen grunner til å leve*,
Verbum 1985

Dei Verbum

Av Gunnel Vallquist

Från debatten om Dei Verbum, en av Andra Vatikankoncilietts häftigaste och viktigaste, har jag livliga minnen. Den startade den 14 november 1962, redan en månad efter koncilietts början. Officiellt rådde då ännu sekretess, men journalisterna hade sina beredvilliga informatörer. Mina var den dagen en fransk benediktin och en irländsk dominikan samt en engelsk biskop som efteråt läste upp sina anteckningar för mig.

"Om Uppenbarelsens två källor" var den ursprungliga titeln på dokumentet som blev Dei Verbum. Det var utarbetat av den extremkonservativa teologikommissionen under ledning av kardinal Ottaviani, den romerska kurians mäktigaste man, van att bli åtlydd. Han hade räknat med att schemat, utkastet, skulle antas utan svårighet, men så blev det inte. Uppenbarelsens två källor: dokumentet hävdar att traditionen är likvärdig med Skriften som grund för kyrkans tro, att det alltså kan finnas uppenbarade sanningar som inte ens underförstått står att finna i Skriften. En av koncilieteologerna har lätt karikerat denna syn med ett exempel: evangelisterna ville inte skriva om Marias upptagning i himlen, men denna händelse fördes vidare som en viskning från generation till generation ända till Pius XII, som proklamerade den som dogm.

Det gjorde han verkligen, 1950, men sin största insats som påve gjorde han 1943, med encyklikan *Divino afflante Spiritu*, som gav katolska exegeter fritt fram för att använda moderna historisk-kritiska metoder. Det var inte för tidigt. I mitt exemplar av den latinska *Vulgatan*, tryckt vid samma tid som jag konverterade, finns en inledning på tio sidor med ofta återkommande frågor som besvaras av den romerska Bibelkommissionen. Ett exempel: på frågan "får man hävda att Moseböckerna inte hade Moses själv till författare?" blir svaret: Negative. Kyrkfolket uppmuntrades heller inte att läsa Bibeln, snarare tvärtom. En sådan inställning var långtifrån utrotad när Andra Vatikankonciliet samlades tjugo år senare, 1962. Tvärtom var den särskilt starkt representerad just i Rom, där man alltid tycker sig veta bäst, ibland även bättre än påven. Men i Rom finns lyckligtvis också motkrafter. Just denna höst rådde akut konflikt mellan å ena sidan påvliga Bibelinstitutet, som tillsammans med Gregorianska universitetet arbetade under ledning av jesuiterna, å andra sidan

Lateranuniversitetet, påvligt även det men med lägre intellektuellt anseende och ärkekonserativt.

Bibelinstitutet misstänkliggjordes därför att man där använde de historisk-kritiska metoder som Pius XII släppt lös. Man lyckades rentav få två av institutets främsta professorer formellt avsatta, men deras undervisning fortsatte ändå. Striden väckte allmänt uppseende; jag hörde om den inte minst av den livligt engagerade professor Skydsgaard från Köpenhamn, Lutherska världsförbundets observatör vid konciliet.

Där distribuerades – mot gällande föreskrifter – en skrift som tog heder och ära av institutet, utpekad som "centrum för rationalismen". Institutet svarade i stor stil. En ung tysk exeget fick hålla sin disputation i ett gammaltestamentligt ämne i stora salen på Gregorianska universitetet. Konciliefäderna var inbjudna – det var just vid tidpunkten för debatten om uppenbarelsen - och salen fylldes av hundratals biskopar med sexton kardinaler i främsta raden – en mäktig demonstration för den moderna bibelforskningen. I detta klimat kom debatten i konciliet i första hand att gälla det framlagda dokumentets negativa inställning till modern exegetik. Den 14 november stod elva kardinaler först på talarlistan; tre ville godkänna utkastet för vidare diskussion; de övriga åtta avvisade det.

Ett godkännande, sade kritikerna, skulle innebära slutet på varje fortsatt samarbete med protestantiska exegeter. Schemat intar en ståndpunkt som är oförenlig med den moderna bibelforskningens principer. Denna ståndpunkt hävdas som om den vore kyrkans lära – men den representerar bara en teologisk skola, och inte en av de bättre. Konciliet skall inte ta ställning till teologiska tvister, men det är just vad dokumentet gör. Det är inskränkt, negativt och polemiskt, fullt av urmodiga formuleringar från motreformationens och antimodernismens dagar. "En god herde kan inte göra schemat till sitt", sammanfattade kardinal Frings. Det var en gruvlig salva, som fick stöd av koncilietts majoritet.

Den fortsatta debatten avslöjade en hel del om de metoder som hade använts under utarbetandet av schemat. De ledande i teologiska kommissionen hade inte tagit hänsyn till någon opposition vare sig från kommissionsmedlemmar eller från teologiska konsulter, utan körde på utan att göra några rättelser. Resultatet såg man här.

Den 20 november stoppades debatten oväntat av generalsekreteraren, som deklarerade att presidiet beslutat om votering,

men inte enligt den normala ordningen med ja (placet) för godkänt och nej (non placet) för underkänt, utan tvärtom: vill fäderna avbryta debatten? rösta ja; vill fäderna tvärtom godkänna schemat? rösta nej. Trots att detta förkunnades flera gånger på sex språk (själva debatten fördes helt på latin), var det svårt att inte tolka förfarandet som ett försök att förvirra fäderna. Det lyckades så tillvida som den erforderliga trefjärdedelsmajoriteten inte uppnåddes. Men påven ingrep och beslöt att ett nytt dokument skulle utarbetas av en blandad kommission, där ordförandeskapet skulle delas mellan kardinalerna Ottaviani och Bea. Kardinal Bea var ordförande i det nyinrättade ekumeniska sekretariatet, men han var också före detta rektor för Bibelinstitutet och till på köpet huvudförfattare till Pius XII:s bibelencyklika!

Det nya utkastet kom upp till behandling vid tredje och fjärde sessionerna. Debatten kom då till stor del att gälla frågan om konciliet skulle ta ståndpunkt till de två stridiga meningarna om förhållandet mellan skrift och tradition. En skola hävdar att alla trossatser har sitt ursprung i Skriften och så att säga vaskas fram genom traditionen. Skriften själv är ju fastlagd av traditionen. Denna uppfattning omfattas av konciliets majoritet. Den andra skolan hävdar, som sagt, att det finns uppenbarade trossatser som inte kan härledas ur Bibeln utan har sin källa enbart i Traditionen. Den övertygelsen hade få men outtröttliga försvarare, som följdes av några tiotal anhängare. Under konciliets gång skulle det visa sig att det var i stort sett samma personer som systematiskt motsatte sig varje reform och varje förändring överhuvudtaget.

Dei Verbum talar inte om två källor utan förklarar att Skrift och Tradition samverkar och flyter ur en och samma gudomliga källa. Det var med största möda man så småningom kom fram till slutresultatet; varje ord blev vägt på guldväg, och nog var det en teologikurs på högsta nivå för biskopar som i vardagslag hade helt andra problem att kämpa med. Resultatet visade sig i slutvoteringen, som ägde rum den 29 oktober 1965, vid konciliets 155 generalkongregation. Dokumentet som helhet fick 2.081 jaröster och 27 nejröster. Dei Verbum är Andra Vatikankonciliet's viktigaste dokument vid sidan av Lumen Gentium, konstitutionen om Kyrkan.

Det hade kostat oändligt mycken möda. Men ingen hade burit en tyngre börda än påven, Paulus VI. Från och med hösten 1964 utsattes han bokstavligen för en belägring från den ultrakonservativa minoriteten, som

förföljde påven med oavlåtliga klagomål att man inte lyssnade på den och att kyrkan skulle gå under om påven inte ingrep. Att Paulus VI, trots många stormar och hot om myteri, lyckades hålla kursen och segla konciliet i hamn, är hans oförgångliga historiska insats. Med rätta har det sagts att han blev Andra Vatikankonciliet's martyrer.

Avslutningsvis får jag kanske komma med några reflexioner när det gäller Bibelns användning i kyrkan.

Under debatten påtalades en katolsk tendens att framställa uppenbarelsen och tron alltför ensidigt som något intellektuellt – men Bibeln framställer tron som Guds tilltal och människans svar, hela människans, med hjärta och förstånd. Man anmärkte också på en utbredd ovana att använda Skriften för att stötta teologiska utsagor i stället för att först gå till Bibeln för att söka en grund för teologin.

Men jag har också en egen fundering. När det gäller regler och ordningar i kyrkan – varför händer det så sällan, nästan aldrig, att man utgår från frågan: hur skulle Jesus handla i en sådan situation? Evangelierna är ju fulla av konkreta exempel på hur Jesus handlade och hur det bedömdes av hans kritiker, de skriftlärdade och fariséerna. I den pastorala situationen söker sig säkert flertalet präster till Jesu levande exempel och följer det. Men när kyrkan officiellt argumenterar är det kyrkorätten som gäller – lagen, juridiken. Jag tänker förstås särskilt på reglerna för vilka som skall få del av nattvarden, eukaristin. Där ställs kända villkor som måste uppfyllas. Frågar man sig vilka villkor Jesus skulle ställa om han finge bestämma?

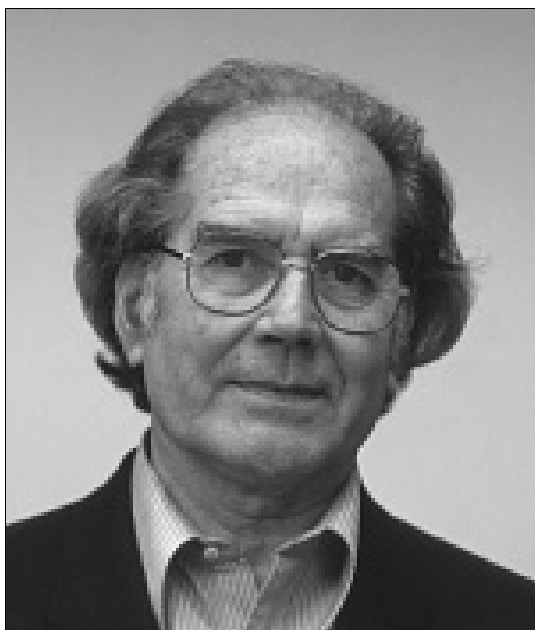
Det finns ett återkommande mönster i evangelierna. Folk tränger på för att få komma fram till Jesus. Apostlarna försöker hindra dem. Jesus tar emot dem. Den kananeiska kvinnan blir inte nekad smulorna som faller ned från bordet. Finns det några exempel på att Jesus inte tog emot någon som behövde honom?

En stående kritik från fariséer och skriftlärdade är att Jesus har måltidsgemenskap med publikaner och syndare. Sådant var emot judisk lag och ordning. Men Jesus väljer ändå att handla så. Det finns slutsatser som ligger nära till hands.

Gunnel Vallquist var journalist under konsilet. Hennes klassiker, *Dagbok från Rom*, 1963-66 er fremdeles aktuell. Ved nytgivelsen i 1999 beskriver hun sin katolske samtid slik: "Målet er alldeles klart: en återgång till den förkonciliära ordningen med extremt centralisering till Rom och behård kontroll av teologernas arbete".

Sølibatet

Av Adolfo Pérez Esquivel

Pérez Esquivel mottok i 1980 Nobels fredspris for sitt arbeid for fred, rettferd og frigjøring i Latin-Amerika. Han har støttet frigjøringsteologene som har engasjert seg i samme visjon. Han skriver i artikkelen som følger om behovet for å frita prester og andre fra et påtvunget krav om sølibat.

Følelsen av transendens finnes i det enkelte menneskes liv og i folkets liv, det åndelige behovet for å kommunisere med Gud, han som eier alle navn og ingen navn. Påkallelsen av denne grunnleggende energien som åpenbarer seg og gir mening og innhold til livet helt fra tidenes morgen. Ethvert samfunn, hver kultur, identitet og tilhørighet finner det guddommelige nærvær i seg selv, i de andre, i fellesskapet, i naturen og i kosmos inkludert alt vi kan fatte med vår fornuft og alt det ufattelige som bare er tilgjengelig for oss i tro.

Religioner som buddhismen, hinduismen og Den katolske kirke har oppgjennom tiden pålagt sine medlemmer, prester, søstre og munkers å leve i sølibat. Den katolske kirke inntok dette standpunktet på konsilet i Trient, selv om det allerede lenge hadde vært krevd i det monastiske liv.

Jeg skal ikke analysere årsakene til dette vedtaket, men hovedhensikten var å styrke den totale overgivelse til Gud, bryte de bånd

som kunne etablere følelsesmessige bindinger og andre affekter som kunne avlede fra det religiøse livet.

Jesus søkte ikke etter disipler som levde i sølibat. Peter og de andre disiplene var gift. I kirkens første århundrer stiftet prestene familie og levde et normalt liv viet til Gud. I sin institusjonelle struktur har kirken differensiert rollene og pålagt de religiøse sølibatet og slik bundet dem til betingelser som ikke er naturlige for mennesket. Det som burde vært frivillig, ble tvang.

Ingen kan kreve kjærlighet ved dekreter eller påbud. Å velge å overgi seg helt til Gud er en handling i frihet som springer ut av kjærlighet. Jesus valgte sine disipler i frihet, inklusive han som skulle forråde ham.

Å nærme seg et så komplekst og delikat problem som sølibatet, forutsetter mye respekt og forståelse. Mange munkers, prester og nonners oppdager at de som vanlige mennesker får problemer, og dette kan føre dem inn i skjulte kjærlighetsforhold. Dette er ikke godt, og det fører ofte til smertefulle samvittighetskonflikter og vanskelige beslutninger i livet.

Noen kommer på avveier i sin seksualitet og ender opp med pedofili. Dette er syke mennesker som ødelegger andres liv, både gutters og jenters.

Vi må tilbake til kristendommens kilder, til dens verdier og mystikk. Foran kvinnen som var blitt grepet i hor, sier Jesus til dem som vil straffe henne: *Den som er uten synd, kaste den første stein.* Deretter bøyde han seg og skrev på jorden. Da han så opp igjen, var ingen der, og han sa: *Kvinne, ingen har fordømt deg. Jeg dømmer deg heller ikke. Synd ikke mer.*

Det kristne sviket handler om å skjule ting i mørket, med løgn som beveger seg i skyggene, det vil si å ikke ha mot og verdighet til å søke sannheten og leve uten samsvar mellom ord og handling. De tingene som blir påført de troende med makt, har ingen ting å gjøre med den dype følelsen av å tjene Gud. Slavene elsker aldri sine herrer. De hater dem og frykter deres straff. Kjærlighet til og tjeneste for Gud er en tjeneste i frihet, bevissthet og overgivelse av livet, i glede og ikke som en byrde.

Det er mer ærlig og verdig å bestemme seg for å ta ansvar i kjærlighet til et annet menneske og til Gud, og velge å gifte seg og stifte familie, noe som ikke står i motsetning til evangeliet, til tross for pålegg fra det kirkelige hierarki og Vatikanet. Men tusenvis av prester, nonner og munkers har blitt adskilt fra kirken,

marginalisert og avvist ved at de er blitt nektet å fungere i sin tjeneste, simpelthen fordi de har valgt kjærligheten til en kvinne eller mann. Jeg tenker på biskop Jerónimo Podestá, en venn og forsvarer av livet og troen. ... Han og hans kone ble forfulgt av diktaturet i Argentina, og tvunget til eksil. Jerónimo var et integrert menneske som hadde mot og vilje til å handle i samsvar med sin samvittighet og å tjene Kristus. Det er med stor sorg vi må slå fast at kirken har mistet tusenvis av hyrder som ham fordi de giftet seg.

Andre prester lever sitt forhold i hemmelighet, de har en elskerinne og barn. De lever i angst for sin egen situasjon og til skade for andre. Og det skjer over hele verden.

Sølibatet er et spørsmål om samvittighet, om ansvar og om livsvalg. Når vi ser hvordan det har vært levd gjennom tidene og kirkens historie, tror jeg det bør revideres innenfra. Det vil være godt, rett og nødvendig. Sølibatet bør være frivillig. Den enkelte som vil tjene Gud og sine brødre og søstre, bør i frihet velge om hun eller han vil stifte familie.

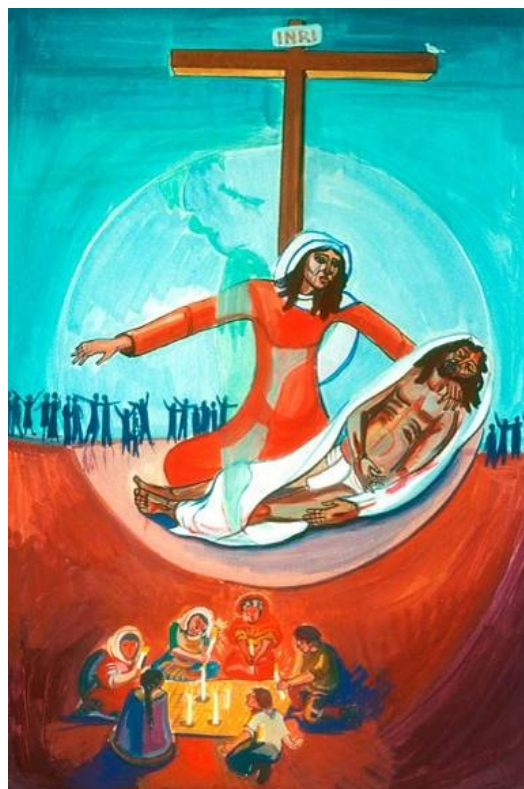
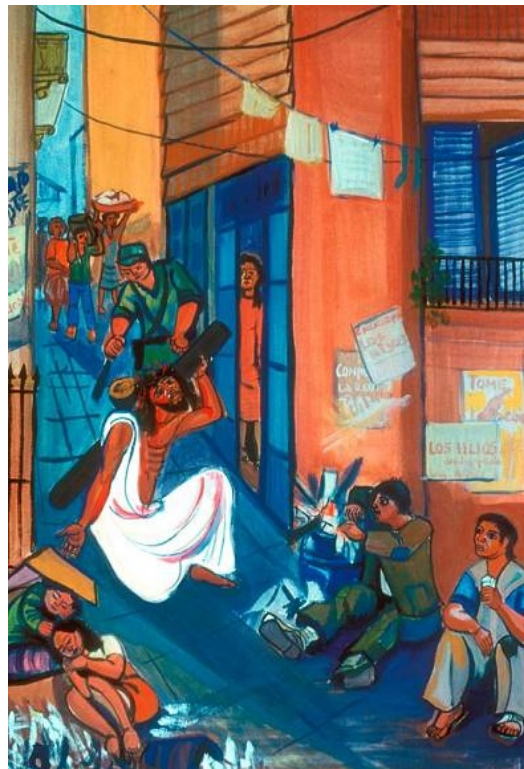
Å skyve ut alle de prestene som har valgt å gifte seg, er et alvorlig tap for kirken. Det er mye verre og mer skadelig for kirken å forlenge praksisen med klandestine forhold og løgn, vold mot menneskerettighetene og undertrykkelse ved å kreve blind lydighet, og ikke lydighet i frihet.

Jesus ønsket ikke, og ønsker ikke, løgn og falskheter. *Sannheten skal gjøre dere fri*, sa han. *Og det dere gjør mot en av mine minste, det gjør dere mot meg.* Et valg i frihet er helt nødvendig. Kirken trenger prester, munk, nonner, misjonærer, som kan bringe ut og forkynne Evangeliet. Å støte dem ut fordi de gifter seg er en negasjon av deres rettigheter og deres frihet. De er sønner og døtre som har gjort sine valg uten å vende seg fra sin tro og sin tjeneste. Det er en stor utfordring å gjennomtenke på nytt hvilken vei vi skal gå videre, og det er nødvendig at vi ber Gud opplyse de veier vi kan gå.

Kirken har opp igjennom årene korrigeret mange av sine feil, den har rettet ut veier og forkynt evangeliet. Kirken må alltid se på seg selv med forståelse. Ingen kan gi det han ikke har. Det nytter ikke å snakke om kjærlighet uten å forstå den og leve den.

Artikkelen er noe forkortet.

Oversatt av Anne Helene Utgaaard

MODERNE KORSVEI: Nobelprisvinneren Pérez Esquivel er arkitekt og kunstner og har vært professor i arkitektur i en årrekke. Korsveien som disse bildene er hentet fra laget han i 1992 til 500 års-jubiileet for erobringen av Amerika. Se korsveien på <http://www.alastairmcintosh.com/general/1992-stations-cross-esquivel.htm>

Akademiet Også vi er kirken inviterer til
seminar lørdag 10. 10, 1100 - 1700

STED: Gamle Aker menighet, Menighetscenteret, Akersbakken 30, OSLO

Vi legger opp til god tid til samtale og diskusjon og har to hovedtemaer:

Oppløpet til Det andre vatikankonsil - oppbrudd og tradisjon

Professor i kirkehistorie, **Bernt T. Oftestad**, vil snakke om de bevegelsene i kirken på 1900- tallet som forberedte og muliggjorde konsilet: den nye teologien, bibelvitenskapen, liturgibevegelsen, økumenikk, forholdet til andre religioner, forholdet til staten og politikk, lekfolkets rolle med mer.

Oftestad underviser på Menighetsfakultetet, blant annet på det katolske teologistudiet.

En kritisk gjennomgang av Caritas in Veritate

(Kjærlighet i sannhet/sann nestekjærlighet). Benedicts nyeste encyklika føyer seg inn i rekken av encyklikaer om kirkens sosiallære fra Johannes XXIII og Paul VI.

Tina Beattie er professor i teologisk etikk (moralteologi) ved Roehampton University i London. Hun vil være kjent av alle som leser den katolske avisen *The Tablet*. Der har hun skrevet om kirke, samfunn og økonomi. Foredraget holdes på engelsk, men samtalen etterpå kan gå både på norsk og engelsk.

Etter hvert foredrag vil det bli lagt opp til grupper forut for dialogen med foredragsholdere.

18.00 Messe i St. Olav

Seminaret er åpent for alle interesserte

Påmelding: innen 5. oktober 2009

Kostnad: kr. 300,- Det serveres et enkelt varmt måltid.

Påmelding til

Gudveig Havstad

Knuts vei 108

N - 1450 Nesoddtangen

Norge

seminar (at)ogsavierkirken.no

tlf + 47 66 91 46 28 (telefon svarer tar påmeldinger)

Det monogame ekteskap og de homofile

Av Pål Kolstø

Jeg innrømmer at jeg er konservativ i mange privatetiske spørsmål. Blant annet har jeg et syn på seksualitet som i dagens Norge i mange kretser oppfattes som håpløst foreldt: jeg mener at sex bør være knyttet til et livslangt parforhold. Det bør ikke bare være to kropper som møtes og finner nytelse hos hverandre en stakket stund, nei, sex bør være en integrert del av kjærlighetslivet mellom to mennesker som elsker hverandre.

For noen tiår siden, når jeg den gang snakket om homofile med andre kristne, ble de ikke sjelden fordømt som uforbederlig promiskuøse: de var ute av stand til å leve i parforhold. Påstanden ble sjelden dokumentert, men servert som en allment kjent sannhet. Av og til ble det vist til homosebarer i New York og San Francisco der homofile menn angivelig hadde samleie med 10-20 andre menn i løpet av én natt.

Men hvis det er de homofiles promiskuitet som er problemet, da skjønner jeg ikke motstanden fra kristent hold mot først partnerskapsloven og siden den nye ekteskapsloven. Disse samfunnsmessige ordningene legger jo opp til at også homofile skal kunne leve nettopp i livslangt parforhold. Og når de homofile selv har presset på for å få vedtatt disse lovene, så er det vel fordi de faktisk ønsker å gjøre bruk av dem? Selvsagt vil mange av dem ikke klare å holde sammen et helt liv, slik også svært mange heterofile par går fra hverandre.

Når det gjelder heterofile, har trenden i lengre tid som kjent vært at flere bare flytter sammen uten å gifte seg. Jada, de er glade i hverandre, og ja, de har ingen planer om å gå fra hverandre, men nei, de ser ikke poenget med et offentlig registrert ekteskap. Til dette innvender moralkonservative kristne – med rette mener jeg – at en slik offentlig ordning som ekteskapet er en trygg ramme og en støtte når det begynner å butte imot i samlivet, som det jo alltid gjør før eller siden.

For katolikker er ekteskapet i tillegg et sakrament, en *hellig* ordning. Når katolikker

diskuterer samliv og ekteskap i det offentlige rom, både kan og bør vi fremholde også dette, men det har rimeligvis liten gjennomslagskraft i samfunnsdebatten. Det er et argument som er gyldig bare for de troende, mens vi jo mener at ekteskapet er en god ordning for *alle* mennesker, uansett livssyn. Ja, en sterk fremhevelse av ekteskapets sakramentale karakter kan kanskje til og med virke mot sin hensikt. Det kan gi inntrykk av at ekteskapet er noe som passer kun for troende, uten relevans for 'vanlige' mennesker.

Derfor kan vi ikke bare si til de homofile: 'vær så god, bare lev i livslangt parforhold hvis det er det dere vil, men la oss andre få beholde ekteskapet.'

Ekteskapets funksjon som ramme og støtte vil jo kunne være like viktig og verdifull også for homofile.

La meg medgi: argumentet om promiskuitet er ikke lenger like fremtredende i debatten, kanskje fordi det aldri hadde noe empirisk sterkt belegg, kanskje

fordi man innså – som jeg har prøvd å vise -- at det var logisk uholdbart. Et mye mer vanlig argument nå er hensynet til barna. Med den nye ekteskapsloven har homofile mulighet ikke bare til å leve i livslangt parforhold, men også til å stifte familie med barn. Men helt siden Freud har psykologien lært oss at barn trenger rollemodeller for å kunne utvikle en trygg identitet som henholdsvis kvinne og mann: jentene identifiserer seg med mor og kontrasterer seg med far, guttene omvendt. Hvordan vil det da gå når foreldrepåret bare består av ett kjønn? Vil ikke det føre til en forkvaklet personlighetsutvikling slik filosofen Nina Karin Monsen hevder?

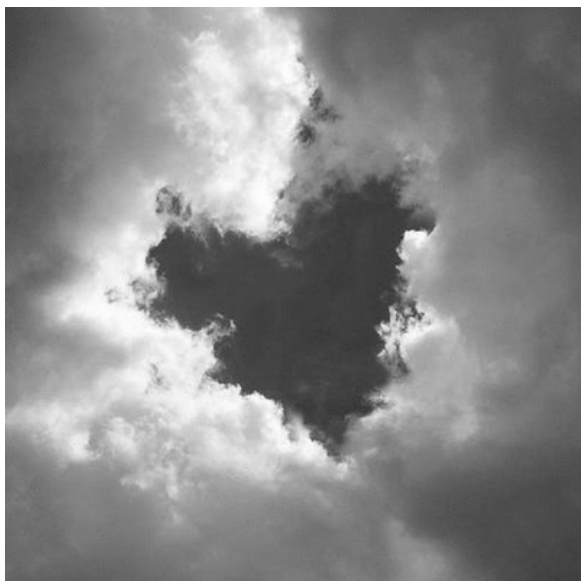
Dette er et langt sterkere argument enn den angivelige promiskuiteten. Som det sies på engelsk: hva 'mutually consenting adults' gjør sammen, er deres egen sak, men dersom det går ut over en tredjepart, stiller saken seg helt annerledes. Især, selvfølgelig, dersom tredjepart ikke er adult, men barn.

Denne delen av homofilidebatten er blitt svært ideologisert: det blir ofte bare påstand mot påstand. Dette er noe overraskende, synes jeg: man skulle tro at ekspertisen – psykologene – skulle kunne komme på banen som oppmann og si at 'jo faktisk, barn får en psykologisk skadet utvikling dersom de vokser opp uten far/uten mor'. Eller motsatt: 'nei, dette er en ren myte uten belegg i forskningen.'

Ekteskapets funksjon som ramme og støtte vil jo kunne være like viktig og verdifull også for homofile.

Det er mulig at psykologenes fravær i debatten – jeg har i hvert fall ikke oppdaget dem -- skyldes at saken ikke lar seg avgjøre så enkelt: materialet spriker i flere retninger, og det er ikke mulig å trekke entydige konklusjoner. Men mens vi venter på mer forskning og en eventuell 'fasit', la meg anføre noen observasjoner: mens tilhengerne av den nye ekteskapsloven kan fremvise på TV spill levende mennesker som har vokst opp med to mødre uten å ta skade av det, har ikke motstanderne av loven fremvist noen eksempler på det motsatte. Det kan enten skyldes pietetshensyn – man vil ikke henge ut disse stakkars forkrøplede individene – eller det kan skyldes at man ikke finner noen.

Derneft: de som mener å vite at barn ikke kan vokse opp med foreldre av bare ett kjønn uten å ta skade av det, nevner så godt som aldri at tallmessig sett gjelder dette allerede en svært stor gruppe barn av heteroseksuelle foreldre. Jeg tenker selvsagt på alle de som vokser opp sammen med bare én forelder – som regel mor – etter et brutt parforhold. I tillegg kommer alle ugifte mødre og de tilfellene der enslige adopterer barn. Gjelder det andre psykologiske og sosiale mekanismer i disse tilfellene? I så fall hvilke? Hvis svaret er ja, må det bety at problemet med barn i homofile parforhold ikke er at begge partnerne er av samme kjønn, men det at de er homofile/lesbiske. Det er altså ikke det biologiske kjønn, men den seksuelle legningen som er problemet. Hvis det er dette man mener, får man si det, og begrunne/bevise det.

8. juli 1971

Måtte jeg aldri bli en dør
som oppsøker min neste
for at han skal gå gjennom meg.
Måtte jeg aldri forplikte ham
til å følge mine veier,
gjøre mine innganger til sine,
behøve mine nøkler for å komme inn.
Hvis min dør er Kristus,
er det viktig
at jeg hjelper min neste
til å vandre mot Faderen
og likevel forbli seg selv.

Dom Helder Camara, *Tusen grunner til å leve*,
Verbum 1985

Kirke i verden

De homofile og dødsstraffen

I forrige nummer av Nyhetsbrevet skriv vi om at Vatikanet, i likehet med USA (under Bush), Kina, Iran og andre nektet å skrive under et opprop mot dødsstraff for homofil praksis i de land som praktiserer slik straff. Noe av det første president Obama gjorde etter at han ble president i USA, var å ratifisere dette oppropet. USA står altså bak kravet om at dødsstraff for homofili må oppheves. Det gjør foreløpig ikke Vatikanet.

ncronline.org

Honduras

Det er snart tre måneder siden statskuppet i Honduras. Bispekonferansen i landet kom rett etter kuppet med en uttalelse som ble tolket som en støtte til kuppemakerne, landets oligarker og hæren. Kardinal Rodriguez i Tegucigalpa ble sterkt kritisert både fra verdslig og kirkelig hold for denne uttalelsen, men han bedyret at det ikke var snakk om støtte, og at samtlige biskoper i landet hadde underskrevet uttalelsen. Dette siste viste seg ikke å være sant. Biskop Luis Adolfo Santos i Santa Rosa i Cupán, skrev ikke under. I stedet har han sammen med en lang rekke prester og lekfolk arbeidet hardt for å få fjernet kuppemakerne slik at en konstitusjonell tilstand kan gjenoprettes i landet.

Biskop Santos har gjennom sine 50 år som biskop stadig stått på de fattiges og de marginaliseres side. Blant annet ble han mektig upopulær både blant politikere og det kirkelige hierarki da han forsvarte gruvarbeiderne i sitt distrikt i en strid om bedre vilkår for dem. Han har også engasjert seg kraftig i kamp mot den offentlige og private korrupsjon som dominerer i landet.

OVEK – Norge har sammen med våre venner i Finland og Sverige sendt et brev til biskop Santos som en liten oppmuntring i den situasjonen han og folket befinner seg.

ncronline.org og andre

Aktiv dødshjelp

Vi er mot aktiv dødshjelp. Aktiv dødshjelp betyr at en lege gir dødelig behandling til en pasient (for eksempel en giftsprøyte), eller at legen assisterer den døende i hennes selvmord. Den katolske kirke i Norge har støttet en aksjon mot aktiv dødshjelp i samarbeid med et bestemt politisk parti. Det burde ikke være nødvendig. Det er bare Fremskrittspartiet som er for aktiv dødshjelp i vårt land. De andre partiene er mot. Hvorfor samarbeider kirken med Kristelig folkeparti om denne saken når alle partiene er enige om dette? Katolske kristne i vårt land stemmer på alle partier i det politiske spekteret. Det blir helt feil for mange, kanskje de fleste, når den offisielle kirken velger seg ett blant flere mulige partier å samarbeide med. En partipolitisk kirke smaker ikke godt.

katolsk.no

Passiv dødshjelp

I de fleste vestlige land, inklusive Norge, aksepteres det som kalles passiv dødshjelp. Det gjorde også Paul VI. Det betyr at det er akseptabelt og rett å avbryte livsforlengende behandling når alt håp er ute. I Italia synes dette likevel å være et problem for deler av kirken. En kvinne lå 17 år i koma, og hennes foreldre ønsket at den kunstige tilførselen av næring måtte avsluttes slik at datteren kunne få dø en naturlig død. Dette førte til rabalder og mot-rabalder innad i kirken. Vatikanet kom også på banen og avviste at kvinnen kunne få dø. Bakgrunnen for bråket synes å være at en ikke har greid å skille mellom aktiv dødshjelp eller *eutanasi* og passiv dødshjelp hvor en lar være å kunstig forlenge livet. Kvinnen fikk dø til tross for at Berlusconi allierte seg med Vatikanet for å hindre det.

Passiv dødshjelp omfatter også pallativ behandling, vil si smertebehandling som kan framskynde dødsøyeblikket noe.

elpais.com

Irland og mishandling av barn

Ryankommisjonen la i vår fram en sjokkerende rapport om omfattende mishandling og misbruk av samfunnets mest sårbare barn i katolske institusjoner helt fram mot 1980-tallet. Et femsifret antall barn har regelmessig opplevd sult, kulde, dårlig hygiene, dårlige og uhensiktsmessige klær, lange arbeidsdager og ikke minst seksuelt misbruk. Barn i institusjoner drevet av mannlige ordener har hatt det noe verre enn i de institusjonene som ble drevet av nonner. Avsløringene sendte sjokkbølger ut i landet, men selv om kirkens øverste ledelse har tatt avstand fra og beklaget det som har skjedd, har det vært forbløffende taust fra de fleste ordener. Noen kom på banen etter en tid.

Nå foreligger det en ny rapport som viser at mishandling og misbruk har fortsatt til inn på 2000-tallet. Men kirken og ordenene vil bare dekke en liten andel av de erstatningskrav som er reist.

irishtimes.com

USA – gransking av ordenssøstrenes tro og liv

Nordamerikanske ordenssøstre er i år gjenstand for to granskninger fra Rom. I januar startet en såkalt apostolisk visitasjon. Slike visitasjoner blir gjerne iverksatt når det foreligger mistanke om misforhold. Når det gjelder de kvinnelige ordenssøstrene i USA er det uklart hva som har forårsaket undersøkelsen. Er nonnene blitt for moderne? Lever de ikke som Vatikanet forventer? Hvorfor går rekrutteringen ned?

Nyheten om den apostoliske visitasjonen vakte oppsikt og forundring. Enda større ble forvirringen da det ble kjent at også Troskongregasjonen vil undersøke nonnenes tro og liv ved å studere deres ledere. Igjen hersker det uklarhet om hva det dreier seg om. Er amerikanske nonner for progressive? Ulydige? Verdslige? Hvordan takler deres ledere det når ordenssøstre dissenterer fra katolsk tro?

Det er alvorlig når Troskongregasjonen dukker opp, og ordenssøstrene har uttrykt sjokk, misnøye og bekymring over det som skjer. De har fått støtte fra alle kanter av verden. De bestemte seg imidlertid tidlig for å samarbeide både om den apostoliske visitasjonen og med Troskongregasjonen. De to undersøkelsene er ikke avsluttet enda, men det har vakt forsterket undring og bekymring at

det er blitt kjent at ordenssøstrene selv ikke vil få lese rapportene når de forligger.

ncronline.org, katolsk.no

Nordmann til Kirkenes verdensråd

Den norske teologen Olav Fykse er utnevnt til ny generalsekretær i Kirkenes verdensråd. Rådet har 349 medlemskirker fra hele verden. De ortodokse er med, men Den katolske kirke har valgt å stå utenfor.

Fykse har vært generalsekretær i Mellomkirkelig råd og er kjent for mange katolikker som har engasjert seg i økumenikk her hjemme. Han har også vært sekretær for Den norske kirkes lærenemd, og han har deltatt i samtalene om kring forholdet mellom kirke og stat i Norge.

Aftenposten

Den tridentinske messen

Mens feiringen av den ekstraordinære messen overhode ikke har tatt av i Italia, har Storbritannia en meget aktiv forening til fremme for denne messeformen, The Latin Mass Society (LMS). Enkelte steder har det utviklet seg slik at soknepresten har gjort søndagens høymesse til en tridentinsk messe. Til en treningskonferanse arrangert av LMS for prester som skulle lære å feire den tridentinske messen, skrev Londons nye erkebiskop, Vincent Nichols, at dersom de nedvurderte den ordinære messeformen, ville de fjerne seg fra kirken. At den ordinære messeformen på noen måte skulle være utilstrekkelig, er et uholdbart standpunkt. Han minnet også deltakerne om at det er biskopen som har det overordnede ansvar for liturgien, ikke den enkelte prest. Pavens *motu proprio* som åpnet for liberalisering med hensyn til den gamle ritus, opphevet ikke biskopens overordnede ansvar slik enkelte tradisjonister har forsøkt å framstille det. Han pekte videre på at overivrige tradisjonister risikerte å splitte menighetene i sin iver etter å feire den tridentinske messen. Og han understreket at nettopp messen er kilden til, og uttrykket for kirkens enhet.

kathpress.com at, The Tablet

Pius X brorskapet:

Troskongregasjonen sier NEI

Da pave Benedict i vår overraskende opphevet ekskommuniseringen av fire biskoper fra de skismatiske Piusbrødrene, satte den internasjonale bevegelsen *Vi er kirke* (IMWAC) i gang en spontan underskriftskampanje for en oppfordring til paven om at betingelsesløs tilslutning til Det annet vatikankonsil må være et krav for tilhørighet til Den katolske kirke. Piusbrødrene anerkjenner som kjent verken konsilet eller de etterfølgende pavenes autoritet.

På kort tid hadde 54 104 katolikker fra hele verden skrevet under denne oppfordringen til paven. Et stort antall nordmenn, ikke bare medlemmer av OVEK, signerte oppropet.

Stor var overraskelsen da det viste seg at Troskongregasjonen helt enkelt nektet å ta imot oppropet og underskriftene. Den tyske nuntius har vært involvert i å forsøke å få overlevert materialet, men til ingen nytte.

Det er ikke underlig at mange reagerer på at paven, som er i dialog med de skismatiske Piusbrødrene, vegrer seg for dialog med en solid indrekirkelig bevegelse som står solid forankret i kirkens tro og tradisjon.

Ahu

Kjente paven til Holocaust-fornektelsen?

Paven visste ikke om at Pius X biskopen Williamson var en Holocaustfornekter før etter at han hevet ekskommunikasjonen, melder lederen av Vatikanets pressekontor, pater Federico Lombardi 24. september. Lombardi kom med meldingen som et svar på at den svenske tv-redaksjonen *Uppdrag granskning* 23. september hevdet at Vatikanet var underrettet om Williamsons Holocaust-uttalelser allerede før pavenes annonsering om opphevelsen av ekskommunikasjonen. Dette har også blitt hevdet tidligere, blant annet kom det frem i *Der Spiegel*s kronologi over saken som viste at Vatikanradioen brakte nyheten om

Williamsons uttalelser før annonseringen. *Der Spiegel* rapportertedessuten også om det svenske Williamson-intervjuet før undertegnelsen av opphevelsen av ekskommunikasjonen.

Det nye som kommer frem i *Uppdrag granskning*s pressemelding er at en intern rapport ble skrevet i det svenske bispedømmet rett etter at *Uppdrag granskning*s avslørende intervjuer med Williamson ble gjort. Dette skjedde i november 2008, to måneder før offentliggjøringen av intervjuene og opphevelsen av ekskommunikasjonen. I bispedømmets rapport står det i følge *Uppdrag granskning* at Williamson fornekter Holocaust og at dette er straffbart i Tyskland. Det svenske bispedømmet sendte rapporten videre til Vatikanets sendebud i Stockholm. *Uppdrag granskning* siterer den svenske biskop Arborelius som sier at nuncio "ble veldig opprørt og forsøkte å få det videre til Roma". Nuncio har bekreftet overfor *Uppdrag granskning* at han umiddelbart sendte rapporten videre, samt at han kontaktet personer i Vatikanet, deriblant kardinal Castrillon Hoyos. Hoyos har imidlertid benektet at han kjente til Williamsons Holocaust-fornektelse. Han var i åtte år pavenes nærmeste mann i forhandlingene med SSPX.

Stifteren av SSPX-brorskapet Marcel Lefebvre støttet Vichy-regimet i Frankrike under krigen, han støttet senere det franske Nasjonal Front som har flere rasisme-dømte i sine rekker. Lefebvre fikk selv en dom i 1990 for diskriminerende uttalelser om muslimsk innvandring til Europa. At man senere skulle finne Holocaust-fornektelse blant SSPX-brorskapets medlemmer og ledere, er vel egentlig ikke egnet til å forbause noen.

Trine Haaland

<http://www.zenit.org/article-26957?l=english>

Vatikanets presseuttalelse

<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,605945,00.html> **kronologisk oversikt over saken**

http://svt.se/2.116405/1.1697826/williamson-affaren_vatikanen_kande_till_hans_uttalanden?id=puff_1697907&lpos=extra_0 **Uppdrag granskning** **artikkel**

RETURADRESSE:
Også vi er Kirken, c/o Torstein Seim,
Vidars gt. 10 c, 0452 OSLO

Dom Helder Camaras 10 års dødsdag

I august var det 10 år siden Dom Helder Camara døde. Franciskus Xaverius-broderen Tony Lalli forteller denne lille historien i et minneskrift: "En natt oppsøkte en skremt familie Dom Helder. En i familien var arrestert og ble nå torturert i politibrakkene. Biskopen telefonerte umiddelbart til politisjefen: "Dette er Dom Helder. Dere har arrestert min bror." Politimannen stotrer overrasket: "Deres bror, min Eminense?" "Ja, selv om vi har forskjellige navn er vi sønner av den samme Far". Politisjefen kom med alle slags unnskyldninger og beordret frigivelse av mannen, *erkebiskopens bror*, sønner av den samme Far. Slik var Dom Helder, en enkel evangeliets mann".

Vi ærer ham ved å trykke noen av hans dikt og en presentasjon hentet fra Hallvard Rieber-Mohns forfriskende frittalende skisse av Camara.

**Gjør klar
for
seminar!**

**Spennende
innledere fra
katolsk studium og
The Tablet**

www.ogsavierkirken.no